

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE TRIBVS BONORVM || operum generibus,||
ELEEMOSYNA,|| IEIVNIO ET ORATIONE;|| de que eorundem
operum vi, vsu, & || ratione, LIBRI TRES,|| AVCTORE ||
THEODORO PELTANO SO-||cietatis IESV Theologo.|| AD ...**

Peltanus, Theodor Anton

Ingolstadii, 1580

Decimisexti. Argumenta & rationes, quibus ætatis huius sectarij ieiunij legem oppugnant, vel oppugnare certè possent, nihil euincere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46891](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46891)

qui ieiunia ab Ecclesia indicta temerè soluunt; sed eos quoque, qui aliis, vt soluant, causam adferunt. proximum est illorum rationes & argumenta proponamus & diluamus, qui ieiunij præceptum oppugnant.

Argumenta & rationes, quibus atatis huius sectarij ieiunij legem oppugnant, vel oppugnare certè possent, nihil euincere.

CAPVT DECIMVMSEXTVM.

PRIMVM ANTAGONISTARVM

Argumentum.

AST esto, inquiunt, Ecclesia præcepta vel leges, quæ temerè violatæ noxam adducunt, ferre queat, de ieiunio tamen eiusdemq; partibus eiusmodi sanctionem edere non debuit, nec iuste quoque potuit. Nam vt lex quæpiam absoluti præcepti robur obtineat, esse debet absolutè honesta, iusta, possibilis, secundùm naturam, & patriæ consuetudinem lata, loco temporisque conueniens, utilis, necessaria, manifesta, nullo priuato commodo, sed pro communi utilitate conscripta; eiusmodi autem conditiones in ieiunio maiori ex parte desiderantur. Nam ad primam conditionem quod spectat, quòd ieiunium per se non sit aliquid de genere honestorum, hoc est, virtus vel virtutis cuiuspiam actus patet; quia neque propter se expetitur, neque in rationis medio positum est, neque bonis proprium, sed malis cum bonis commune est.

Bona legis conditiones variz.

SOLVTIO I. ARGUMENTI.

CONCEDI potest ieiunium absolutè sumptum, non esse virtutem, aut virtutis cuiuscunq; actum, vt quod multis modis malè præposterèque suscipi perficique queat. Concedi quoque potest eiusmodi virtutis actu non constare, qui absolutè propter se expeti debeat. Quis enim mente valens ieiunet, vt ieiunet? At hinc tamen inferri non potest, secundùm se turpe vel à virtute alienum esse. Nam vt malo & improbo, ita pio & sancto quoque animi instituto suscipi perficique potest: Rursum vt ad inhonestum, ita ad hone-

honestum quoque finem referri potest. Neque virtutis rationem illi adimit, quod alio refertur; constat namque pœnitentiam, perpetuam castitatem, voluntariam paupertatem, & quædam eius generis alia, alio referri, hoc est, propter se absolute non expeti, neq; ob id tamen è virtutum choro excludi. Quamuis ergo ieiunium non suscipiatur propter se, sed propter aliud; nempe vt caro spiritui subiugetur, mens ad DEVM eleuetur, vitium expietur vel præcaueatur, DEO tandem vel Ecclesiæ debita obedientia præstetur, non ideo tamen non est honestum, aut cum virtute coniunctum.

Quod de neglecto rationis vel virtutis medio in argumento additur, nihil est omnino: Siquidem virtutis medium non est sumendum secundum quantitatem, sed secundum rectæ rationis dictamen. Hæc autem suadet vt ob animi vel corporis morbum sanandum vel prepediendum, aut ob vtriusque commodum promouendum, minus interdum alimētorum sumamus, quàm communis alioqui abstinentiæ lex sumere permittebat. Nulla tamen ratio suadet, aut lex permittit, vt tantum ex iis rebus tibi adimas, quæ corpori sustentando sunt necessaria, vt valetudinem lædas, aut vt ad obeundum debitas functiones inutilem te reddas, aut vt vitæ periodum insigniter accidas. Quod si qui sunt, qui aliquod ex iis incommodis immoderato ieiunio sibi asciscunt, illi neque quantitatis, neque rationis quoque medium seruant, atq; ideo inter ieiunandum peccant; nisi forsitan excessus sit modicus, aut propter incensum CHRISTI amorem non animaduersus.

At ieiunium, inquebant, malis cum bonis commune est? Est sanè, si externum ieiunationis actum tantum spectes, secus si ieiunantium animum consideres: Alio enim fine & animo ieiunant boni, alio mali. Quare licet idem vtrorumque ieiunium sit in genere naturæ, non est tamen idem in genere moris, etsi interdum idem esse queat. Nam licet impij & scelerati communiter non ieiunent, vt Ecclesiæ morem gerant, aut vt illicitos carnis motus comprimant, aut vt DEVM offensum placent, eidemue satisfaciant, vt boni solent, sed ob fines à virtute planè alienos; at possent tamen, si vellent, ob eiusmodi fines ieiunare. Materialiter proinde ieiunium vtriusque commune est, formaliter non item.

Actus quispiam non ideo non est studiosus, quod alio refertur, sed obq; propter se non exercetur.

Virtutis mediū non est sumendum secundum quantitatem sed secundum rectæ rationis dictamen.

Quid inter bonorum & malorum ieiunium communiter intercedat.

ARGUMENTVM SECVNDVM.

QVOD autem ieiunium sub peccati reatu indicere res sit iniqua, id facile animaduertemus, si pœnam & culpam inter se commitemus. Nam qualem, obsecro, æquitatis rationem præ se fert, propter vilem escam, quam DEVS creauit, vt cum gratiarum actione percipiatur, hominem CHRISTI sanguine redemptum, æternis suppliciis mancipare? Ad hæc hominem Christianum citra causam suo iure spoliare, res videtur non parum iniusta; at hæc ieiuniorum lege libertate, per CHRISTVM, & propter CHRISTVM nobis debita citra vllam iustam causam spoliamur. Mitto hîc legem de statis ieiuniis latam redemptionis beneficium vehementer obscurare. Hoc ipso enim quod vitroncis vel necessariis ieiuniis nos maceramus, CHRISTVM gratis mortuum & passum esse palam indicamus, lex itaque ieiuniorum secunda bonæ legis conditione est destituta.

SOLVTIO II. ARGUMENTI.

SAEPÊ iam antè dictum, multisq; modis & rationibus ostensum est, Christiani hominis libertatem non esse eiusmodi facultatem, qua vnicuique quodcunque lubitum fuerit, facere ius sit. Siquidem potestas faciendi quodcunque vafana libido suaserit, non est libertas spiritus; sed licentia carnis, quæ Christianæ libertati aduersatur vt quæ maximè. Neque talem rursum, qua homini, absque omni prorsus difficultate & impedimento, sobriè, piè, ac iuste in hoc seculo viuere integrum sit: Quandoquidem ea ab omni impedimento immunitas vel miseriarum vacuitas, non est huius miseræ & corruptæ vitæ; sed gloriæ, vel status innocentia. Innumera sunt enim, quæ in hac mortali ac mutabili vita pios homines à pietatis studio præpediunt. Sed neque eiusmodi quoque facultas est, qua homo, quæ naturæ suæ vires non excedunt, seclusis impedimentis, potest velle & non velle, vel oppositum quoque velle; facere & non facere, & contrarium facere. Neque etiam potestas faciendi, quod ius vel vis facere non prohibet. Nam vtraque hæc libertas promiscuè comperitur in bonis & malis, libertas autem Christiana non inuenitur in malis, sed tantum in iustis Christoque per gratiam adiunctis.

In hæc vita non est plena libertas à tentatione & miseria.

Libertas Christiana non reperitur in malis & improbis sed tantum in bonis.

DEINQVE libertas illa Christiana, non est immunitas à seruitute corporali, quam ius gentium, vel lex ciuilis induxit; aut eiusmodi, quæ hominem Christianum à maiorum suorum lege vel imperio eximat; aut à vinculo dependendi iustum tributum, aut constitutum vectigal principibus publicisque magistratibus, absoluat. Nam eiusmodi vincula per Christianum nomen aut fidem non tolluntur, sed firmantur: *Serui*, inquit Petrus, *subditi estote in omni timore Domini, non solum bonis & modestis, sed etiam dyfcolis*. Pertinet huc quoque illud Pauli: *Serui obedite dominis carnalibus cum timore & tremore, & simplicitate cordis, sicut CHRISTO; non ad oculum seruientes, quasi hominibus placentes*. Et illud rursus eiusdem: *Admone, illos principibus & potestatibus subditos esse, dicto obedire, ad omne opus bonum paratos esse*. Et illud tandem eiusdem Apostoli: *Vis non timere potestatem? bonum fac, & habebis laudem ex illa*. DEI enim minister est tibi in bonum: si autem malum feceris, time; non enim sine causa gladium portat, DEI enim minister est, vindex in iram ei, qui male agit. Ideoque necessitati subditi estote, non solum propter iram, hoc est, vindictam, sed etiam propter conscientiam, hoc est, propter peccatum ex inobedientia natum, quod conscientiam vulnerat. subdit. *Reddite ergo omnibus debita, cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui honorem, honorem*. haecenus Apostolus.

AT multò verò minùs libertas Christiana eiusmodi priuilegium, aut prærogatiua est, qua homo Christianus absoluitur à voto, vel iuramento, vel à quocunque alio ciuili vel naturali debito. Certum est namque hominem Christianum, Christiana libertate per omnia salua, multis se vinculis & obligationibus obstringere posse. Potest enim ducta vxore matrimonij iugo colla submittere; potest alteri suam operam locare; potest in spontaneam seruitutem sese tradere; potest aliis quàm plurimis modis, quam habet, libertatem imminuere. Est autem libertas Christiana quædam vacuitas vel immunitas ab ea seruitute & captiuitate, in quam primus generis nostri parens se totamque posteritatem suam imprudens coniecerat. Coniecerat se autem ceterosque omnes, qui olim originem ex eo tracturi erant, in peccatum & iniustitiam, in mortem & saeuam Dæmonis tyrannidem, in crassam rerum cœlestium ignorantiam, & in alias quàm plurimas animæ corporisque misérias & pestes; quæ omnia nos

q 2 nostra

Libertas Christiani hominis non est immunitas à seruitute corporali, aut legum humanarum onere, aut debito pecuniario.

1. Pet. 2.

Ephes. 6.

1. Tim. 6.

Rom. 13.

Quid propriè libertas Christiana.

nostra ignavia & malitia plurimum auximus, subindéque magis magisque augemus.

IT A Q U E Christiana libertate liberum esse, aliud nihil est, quàm per **C H R I S T I** gratiam & misericordiam à peccato, atque mortis reatu liberatum esse; ita ut ea libertate donatus non amplius seruiat peccato & Diabolo in iniustitia & immunditia, sed **D E O** summo totius creaturæ bono in iustitia & sanctimonia. Veruntamen licet homo per **C H R I S T I** gratiam liberetur à peccato & Diabolo, adeoque à sempiternæ mortis debito, non ea tamen perfectione à peccati reliquiis in hac mortali vita liberatur, ut ab omni statim miseria & pœna, omnique dæmonis insultu, & carnis concupiscentia immunis euadat, sed hætenus tantum, quatenus hæc ipsa, aliâque his cognata nullum amplius regnum in illo obtineant.

Nulla plena Spiritus libertas in hac vita.

V N D E licet **C H R I S T V S** Dominus multò plus commodi generi nostro attulerit sua obedientia, quàm Adamus incommodi sua inobedientia, Adamus tamen ante peccatum multò maiori libertate potiebatur in paradiso, quàm iusti in hoc seculo. Marent enim iustificati adhuc obnoxij vitæ huius miseriis, morti item & mortis prodromis; carnis, dæmonis, & mundi tentamentis; ignorantis, benèque agendi difficultatibus, humanis legibus & constitutionibus, & aliis quàm plurimis miseriis & pestibus, à quibus omnibus Adamus felici illo seculo immunis erat. Quare etiam non egebat tanta cautione, neque tot supernaturalibus præfidiis, ut in accepta semel iustitia perseveraret, quot temporis huius iusti, ut iustè semper sanctèque viuant & agant.

Adamus maiori libertate potiebatur in paradiso, quàm iusti si quisque in hoc seculo.

Christianæ libertatis fundamentum & basis est Christi gratia.

Q U I A verò Christianæ libertatis fundamentum & quasi basis est **C H R I S T I** gratia, vitæque sanctimonia, fit ut hoc libertatis genere eò quisque censendus sit liberior, quò fuerit sanctior, & ab iis omnibus, quæ Christianam charitatem veramque sanctitatem præpediunt, vel ab illorum usu & exercitatione abstrahunt, expeditior. Eo rursus seruilior & à vera illa libertate alienior, quò vitis aut vitiorum fomentis extiterit plenior. Quamobrem exuere se à perituris opibus, abdicare se à curis & seculi vanitatibus, nuncium mittere nuptiis, vitam traducere sub seueræ disciplinæ legibus &c. Id Christianam libertatem adeò non infirmat, ut eandem plurimum quoque confirmet promoueatque.

Christiana libertate eo quisque liberior quo melior, & à peccatis eorundemque occasionibus expeditior.

Sicut

Sicut è diuerso pressum esse iugo coniugali, affluere mundi huius delitiis vel diuitiis, publicis muniis obeundis occupatum esse &c. Eandem libertatem maiorem in modum obturbat & eleuat: *Qui sine uxore est*, inquit Apostolus, *solicitus est, quæ sunt Domini, quomodo placeat Deo. Qui autem cum uxore est sollicitus est, quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, & diuisus est. Et mulier innupta & virgo cogitat, quæ Domini sunt, ut sit sancta & corpore & spiritu. Quæ autem nupta est cogitat, quæ sunt mundi, quomodo placeat viro suo.* Constat hinc ergo, carnem ieiunio; siue illud indictum, siue vltro susceptum sit, macerare spirituiq; subiicere, libertatem per CHRIS TVM nobis partam nequaquam labefactare, sed eandem maiorem in modum augere & exornare.

ÆQUE insulsè & vanè argumento attexitur, ieiunia, cæterasque carnis mortificandæ causa susceptas exercitationes Christi pasci meritum vel gratiam obscurare; Tantum enim abest vt ieiunia vel alia quæcunque Christianæ pietatis officia Christi gratiam, vel redemptionis nostræ beneficium aliquam partem obscurant, vt vtrumque insigniter quoque illustrent. Nam quicumq; Christiano pectore ieiunant, vel orant, vel eleemosynas erogant, ad vnum omnes profitentur & prædicant, nihil horum omnium rectè & pro dignitate præstare se posse, si Christi gratia careant; sed neque ignorant quoq; totum, quod hinc præstant, nullius aut roboris aut meriti apud DE VM fore, si CHRIS TI meritum hinc excludant. Huius enim solius donum & beneficium est, quod nostra ieiunia, nostræ preces, nostræ eleemosynæ, & reliqua opera nostra DE O placent. Omne meritum, omnis vis & energia, quæ illis tribuitur, ex CHRIS TI morte & merito fluit. Quod proinde si è medio sustuleris, omnem actionum nostrarum valorem extinxeris: Sicut ediuerso quoq; sublato omni adulti hominis opere, Christi meritum otiosum & inefficax in illo erit. Sed & fatendum est quoque, & fatemur libenter, singularis cuiusdam gratiæ & misericordiæ esse, illud ipsum opus tametsi ex gratia ortū, tanta mercede in altera vita pensari.

AT quid opus est verbis? si ieiunia Christi meritum obscurant cur ipse ea suadet? cur vtilem & fructuosum ieiunationis modum præfinit? Cur Apostolos sponso sublato ieiunarios certò prædicat? Cur Apostoli ipsi ieiunia carnisque mortificationem

q 3 verbo

1. Cor. 7.

Ieiunia cæterasque carnis mortificationes Christianam libertatem augent.

Pietatis cuiuscunque generis officia, Christi meritū & gratiam illustrent.

Quodcunque opus Christi suadet, hoc illius meritum non obscurat.

verbo & exemplo tantopere commendant? Cur sancti Patres CHRIS TI legem edocti eiusdemque spiritu pleni, eam pietatis partem tam studiosè exercuerūt semper? Constat enim, quò quifque eorum extiterat sanctior, eò ieiunia excoluisse impensius. Cur denique ieiunia piè exculta tam admirabiles fructus, non solum in hac, sed in altera quoque vita, progenerant? Mitto hìc vefania quam sanæ doctrinæ similis videri, asserere, quod indomitos carnis motus reprimat, quod vitiorum fomitem restinguit, quod virtutem animo inferat, quod mentem ad DEVM subrigit, quod peccatorum reliquias exhaurit, quod DEVM denique peccatum placatumque nobis reddit, id CHRIS TI meritum obfcurare. At ieiunium probè excultum hæc omnia efficere probatum est iam olim prolixè.

Ad principale membri huius argumentum responsum est iam dudum antè; dictum est enim, legislatorem, dum legem Ecclesiæ vel Reipublicæ vtilem vel necessariam fert, nullius pœnam aut culpam p̄ se intendere: Sed tantum boni communis promotione, aut eiusdem cōseruationem, aut aliquid aliud eiusmodi; sed neque nouum est quoque, cibo vel potu interdiceret alicui sub graui aliqua pœna. Constat enim, Adamo, sub mortis comminatione, vt ab arbore scientiæ boni & mali abstineret, interdicitum fuisse. Sub pari pœna filiis Aaron indictum est, vt, dum sacris operarentur, vel aliàs in tabernaculo occuparentur, à vino & omni potu inebriante sese continerent. Sed & homini DEI vitæ adempta est, eò quòd fallacibus Pseudopropheta sermonibus circumuentus, cibum, contra DEI mandatum, in Bethel sumpsisset. Ionathas tandem, quòd contra præceptum paternum modicum mellis imprudens degustasset, mortem vix euasit. Non est ergo nouum aut ab humanitate alienum, pœnam alicui decernere & irrogare, propter cibum vel potum contra legem vsurpatum. Nam etsi res parui momenti sit bibere vel manducare, si hæc secundum se absolutè spectes, non est tamen res leuis, contra expressum mandatum bibere vel manducare: Quandoquidem contra expressum mandatum bibere vel manducare, nõ est tam manducare vel bibere, quam ipsum legislatorem vel legem contemneret.

Non est nouum cibum aliquem sub mortis pœna interdiceret.

Genes. 2.

Leuit. 10.

2. Reg. 13.

1. Reg. 14.

Secundum se nõ est malũ comedere vel bibere, est tamen malũ & grane quoque peccatum cõtra expressum mādātum illud facere.

DICIS: De cibo & potu eiusmodi leges ferri deberent, quæ violatæ nullam pœnam vel culpam adducerent. Iam antè dictum est, leges, quæ calcatæ nullam adducunt pœnam aut culpam, non esse veri nominis leges, sed quasdam tantùm admonitiones vel exhortationes. Tum in legislatoris potestate positum non esse, temerarios veræ & iustæ legis præuaricatores à noxa immunes seruare: Siquidem temeraria legis præuaricatio intrinsecè noxam inclusam habet. Addo, eiusmodi leges conuenienter fortassis ferri potuisse aut posse, si omnes, quibus feruntur, essent sancti, vitæque & moribus integri; sed quia plerique eorum sunt nequam & refractarij, talesque qui neque DEVM metuunt, neque hominem curant, omnino opus erat aliquo pœnarum antidoto. Quandoquidem grauium pœnarum interminatione non obstante, multi adhuc comperiuntur, qui contra legis præceptum agere pro nihilo ducunt. Quid ergo futurum putamus, si in legis præuaricatorem nulla pœna decreta fuisset? Nihil est ergo hæcenus allatum, quod iciuniorum legem iniustam esse probet.

Leges quæ temerè violatæ noxam nullam adducunt, nõ sunt veri nominis leges.

ARGVMENTVM TERTIVM.

CONTRA legis possibilitatem eiusmodi rationem instituunt; esto, nõnulli inter fideles inueniantur, qui præceptum hoc vtcunque explere valeant, maxima tamen mortalium pars citra incommodum explere nequit. Quandoquidem inter Christianos, ad quos solos lex hæc pertinet, plurimi comperiuntur pueri, iuuenes, elanguidi senes, ex morbo vel corporis constitutione debiles, rerum necessariarum inopes, duris necessariisque laboribus assiduè intenti, lactantes, vterum gestantes, aliiq; id genus complures; quos si ad iciuniorum legem compellis, si non perimis, grauius certè lædis; si autem omnes illos veluti impotentes à lege absoluis, vix paucos quos iciuniorum lex obstringat reliquos facis. At quorsum attinet legem ferre, quam nulli, aut certè paucissimi obseruare valent?

SOLVTIO III. ARGVMENTI.

Hoc argumentum, seipsum conficit: Nam si illi omnes à iciunij lege absoluantur, qui commodè iciunare non possunt, vt absolui

absolui hinc solent, ergo lex hæc non est admodum difficilis nedum impossibilis. Neque hinc tamen sequitur legem hanc esse superuacaneam; Quamuis enim multi sunt, qui ieiunium ferre commodè non possunt, reliqui tamen sunt innumeri, qui & possunt, & quibus spiritale hoc præsidium oppidò est necessarium. Addo veteres Theologos & Patres multò pauciores à ieiuniorum lege exemisse, quàm hoc tempore passim inde eximuntur. Nemo, clamabat olim Basilius Magnus, ieiunantium numero se subducatur, in quo generationes cunctæ, sexus omnis, ætas & ordo omnis includitur. Similia legas apud Bernardum, qui sexcentos fere annos post Basilius in Ecclesia DEI floruit.

NON debuit autem lex hæc inter eos secernere, qui possunt commodè, & qui commodè non possunt, sed aliarum legum more, quæ simpliciter citra ullam limitationem aut exemptionem proponi solent, omnes qui commodè possunt, indiscriminatim obligare. Qui autem possunt commodè vel non possunt, id humanæ prudentiæ, quæ circa singularia occupatur, definiendum relinqui debuit, præcipuè vero eorum iudicio id permissum oportuit, quos DEVS Ecclesiæ suæ pastores & rectores instituit. Horum enim munus est legum Ecclesiasticarum vinculum, si fortè perplexum fuerit, explicare; vel si necessitas id postulerit, in totum vel in partem tollere.

ARGUMENTVM QVARTVM.

LEGIS ieiuniorum inutilitatem quidam ex aduersariis ita oppugnant: Quod non leuem peccandi ansam subministrat, illud iusto titulo inter utilia censeretur non valet; ieiuniorum autem lex est eiusmodi. Constat enim perpaucos esse, qui indicta ieiunia seruent; multò verò pauciores, qui rectè seruent; At tam illi quàm illi, hoc est, tam ij, qui non seruant, quàm ij qui malè seruant, peccant. Peccatum autem magnum animæ detrimentum adfert. Sed & dato quoque, comperiri nonnullos, qui rectè ieiunent; attamen quod ieiunia habeantur inter cultus externos, corporalesq; exercitationes, per modicum ad pietatem conferunt. Notum est enim illud Apostoli: *Corporalis exercitatio ad modicum utilis est.* Quod si qui sunt, qui ieiunium commendant, animoque & corpori salutare prædicant, illi non commendant illud corporale

Olim multò pauciores à ieiunij lege eximiebatur quàm hæc ætate.

Serm. 66. super cant.

Quorum est Ecclesiasticarum legum difficultates enodare et explicare,

1. Tim. 4.

rale & externum, quod certo ciborum delectu, vnaque corporis refectioe constat; sed internum & mysticum, quod vitiis bellum indicit verius quam gulae aut ventri; Vel si externum quoque probant, non probant tamen supersticiosum illud, & penè Iudaicum, quod haecenus in Papatu viget, sed purum & Euangelicum; quale est, quod non est positum in dierum vel ciborum discrimine, verum in quadam spiritus libertate, mentisque & corporis sobrietate.

SOLVTIO IIII. ARGVMENTI.

EXIMIAM esse ieiuniorum vim & vtilitatem ex Scripturis & Patribus ostensum est iam antè; probatum est enim ieiunia pio animi studio suscepta, peccata, ne committantur, impedire; commissa expiare, ad paradysum, vnde propter inuiolatum ieiunium expulsi fueramus, reditum praestare, mentem ad DEVM eleuare, promerita supplicia redimere, impendentes plades arcere, magna DEI beneficia impetrare, sanitati denum vtriusque hominis plurimum conferre. Qui ergo ieiuniorum legem plus incommodi quam commodi adferre deblaterant, non modò ab omni pietate alienos sese ostendunt, verum etiam Ecclesiam & Apostolos, qui ieiuniorum leges ediderunt, aperta iniuria afficiunt.

CAETERVM peccata, quae non ieiunantes vel malè ieiunantes committunt, ea ex ieiuniorum lege non proueniunt, sed ex peruersa nò ieiunantium vel malè ieiunantium voluntate. Quòd si ieiunij legem ob id è medio tollere oportet, quòd nonnulli, vel multi quoque cum salutis suae detrimento ea non seruant vel malè seruant, è medio tollere oportebit omnes diuinas humanasque leges; Paucissimos enim comperias, qui integrè religioseque eas seruent. Quòd si qui sunt porrò, qui malè, hoc est, praeposterè ieiunant, quales sunt, qui ieiunio errorem vel vitium aliquod admiscunt, illi, vt in aliis fieri solet, de errore vel vitio admoneantur; nihil enim tam bonum aut sanctum est, in quod abusus quispiam irrepere non valeat.

DICTIS: Comperiantur, qui maioris interdum faciunt ieiunia, & alia quaedam Ecclesia statuta, quam DEI aut legis naturae decreta; Ecclesia autem eiusmodi errorem adeò non emendat, vt factò quoque eundem confirmet; Constat enim acrius

Ingètia sunt commoda, quae ieiunia adferunt.

Apostolos & Ecclesiam iniuria afficiunt, qui ieiunia plus incommodi quam commodi adferre dicunt.

Peccata malè ieiunantium, vel nò ieiunantium, non oriuntur ex ieiuniorum lege, sed ex praua hominum voluntate.

Cur Ecclesia
suarū legum &
statutorū trans-
gressionem gra-
uis nōnunquā
punit, quā di-
uinorum prece-
ptorum præua-
ricationem.

eos plerunq; punire, qui sanctiones, quas ipsa edidit, præuarican-
tur, quā eos, qui diuinum vel naturale ius violasse deprehensi
sunt. Sit ita, tametsi negari queat; at non ideo errat, aut facto suo
vllum omnino errorem confirmat. Nam quod sua quā D E I
præcepta studiosius quandoque vindicet, non ea de causa hoc fa-
cit, quod sua grauiora, aut salubriora, aut magis necessaria cen-
seat, absit, sed quod quorundam errori obuiam itum, rudium quæ
saluti consultum cupiat. Nam qui, citra vllam profus necessita-
tem, die Veneris, vel alio tempore, quo id non licet, carnes vo-
rant, vel cum excommunicatis liberè communicant, vel festa ab
Ecclesia indicta temerè violant, vel aliquid aliud contra Ecclesie
decreta designant, indicium haudquaquam obscurum faciunt,
secus se de Ecclesie potestate & auctoritate sentire, quā Ca-
tholicos decet. At si quid est vsquam, quod hæresin sapit, hoc
Ecclesia nequaquam dissimulare aut impunitum relinquere de-
bet; multo verò minus manifestos errores. Facit hoc ipsum quo-
que ad salutarem aliorum terrorem: Quandoquidem si eiusmodi
temeritatem relinqueret impunem, tota illius auctoritas paula-
tim vilesceret, & in apertum contemptum abiret, quod vtiq; ce-
deret in magnum Christianæ religionis detrimentum. Hoc au-
tem periculum in præceptis diuinis, vel iuris naturalis locum non
habet. Omnes enim intelligunt & profitentur D E O & legi na-
turæ obtemperandum esse.

Sola per se cor-
poris exercita-
tio parum con-
fert ad salutem.

C V M verò inter cætera allegatur, externum cultum corpo-
risque exercitationem externam spiritali vitæ parum per se con-
ducere, id allegatur, quod certa quadam ratione concedere licet.
Certum est enim, cultum externum interno cultu destitutum
parum prodesse: Quemadmodum parum quoque potest corpo-
ris exercitatio, si desit feruor spiritus. Verum vbi externum & in-
ternum, corporale rursus & spiritale, simul cōiunguntur, ibi mi-
rabilia operantur. Christiani autem dum ieiunant, si tamen Chri-
stianè, hoc est, rectè ieiunant, ita corpus exercent, vt tamen spi-
ritum non negligant. Nam etsi proximus ieiuniorum finis est
corporis extenuatio, motuumque carnalium compressio, pri-
marius tamen ieiunantis scopus est vitiorum mortificatio, men-
tisque & spiritus ad D E V M eleuatio, cæteraq; quorum supra iam
meminimus.

PORRO

PORRO autem dum Apostolus Timotheum instituens, corporis exercitationem ad modicum utilem prædicat, nequaquam carnis mortificationem, quam alibi serè commendat, ipseque familiarissimam habebat, damnat, aut dissuadet: Verùm charissimo discipulo, qui hac in parte nonnihil excedebat, frænum iniicere studet. Nam cum is debilis & valetudinarius esset, neque secus tamen ieiunio & abstinentia ac sanus quispiam sese maccraret, fiebat ut alia, quæ ad pastorale munus pertinebant maiorisque momenti erant, minus promptè alacriterque obire posset. Suadet proinde Apostolus, posteaquam vtrumque per valetudinem commodè præstare non potest, ut hoc potius quàm illud remissius vsurpet; præfertim cum expriuato vnus ieiunio exiguum commodum in alterum redundet: ex prædicatione autem & oratione plurimum. Atque istuc omnino sonat oratio, qua Apostolus vtitur: Non enim dicit corporalem exercitationem ἀνωφελιμοῦ, hoc est, inutilem esse, sed πρὸς ὀλίγον ἀνωφελιμοῦ, hoc est, ad modicum utilem: Vult autem per hæc significare, utilitatem illius minus latè patere quàm aliarum virtutum; & earum præcipuè, quæ ordinem ad alterum sortiuntur. Huc quoque tendunt, qui ieiunia inter minora bona censenda asserunt.

QUANDO verò Patres internum tantùm & mysticum ieiunium commendare asserunt, insigni vanitate sese imbutos ostendunt: Constat enim quotquot de ieiunio ex instituto scripserunt, aut docuerunt, ad vnum omnes de externo scripsisse & docuisse, Etsi non de hoc solo: Norant enim externum vel corporale interno & spiritali destitutum parui momenti esse. Externum autem interno destitutum dicitur, cum non solùm cæteris virtutibus homine Christiano dignis orbat; sed scelere quoque vitæque turpitudine contaminatur. Cuiusmodi ieiunium DEO, qui sacrificantis animum spectat potius, quàm ipsum sacrificium, gratum esse non potest. Neque est hoc ieiunio peculiare, sed ipsi cum omni honesto officio, quatenus in exteriori actione versatur, commune. Nullum enim opus, quantumlibet heroicum, DEO placet, si quocunque notabili vitio pollutum est.

1. Tim. 4.

Quo sensu & occasione Apostolus corporis exercitationem ad modicum utilem esse scribat.

Quomodo ieiunium externum seu corporale, interno destitutum dicatur.

T 2

TANDEM

Aliter sectarij,
aliter ortho-
doxi vsurpant ꝑ
Euangelicum.

TANDEM cū illos, qui corporale ieiunium commendant, purum tantū & Euangelicum commendare asseuerant, illud asseuerant, quod nulli negant. Certum est enim, nullum vnquam Theologum, Iudaicum aut aliud quodcunque superstitiosum ieiunium commendasse. Interim Antagonistæ ꝑ purum & Euangelicum purè & Euangelicè non exponunt, sed impurè & hæreticè. Non enim ob id Christianorum ieiunium Euangelicum appellatur, quòd vnique liberum sit ieiunare, quando velit, & quantum velit, & quomodo velit, quomodo ipsi ꝑ Euangelicum exponunt: Verū ob id hoc nominis fortitur, quia in Euangelio insinuatū, & à CHRISTO Euangelij conditore commendatum, & vsurpatum est, & quia ab Apostolis legitimisq; eorundem successoribus ad normam Euangelicæ legi conuenientem institutum, grauique sub pœna omnibus, qui possunt, ab eisdem iniunctum est; & quia constanti eorum vsu, qui vnquam Euangelio paruerunt, validissimè confirmatum, & familiarissimè vsurpatum est; & quia tandem ad finem Euangelio proprium, qui est charitas, omne Christianorum ieiunium referendum est. Nulla sunt ergo, quibus ieiuniorum vtilitatem oppugnant, aut eorundem inutilitatem persuadere laborant.

ARGVMENTVM QVINTVM.

IEIUNIORVM necessitatem eiusmodi telo impetunt. Quicquid fieri potest per ieiunium, hoc ipsum per vestium asperitatē, per crebras vigiliās & lucubrationes, per assiduas preces, frequentesq; peregrinationes, per improbos labores, aliasq; eiusmodi corporis vel spiritus exercitationes fieri potest. Sed & multi quoque comperiuntur, qui carnis mortificatione, aut corporis extenuatione non admodum indigent, vt illi omnes, qui nullam aut perquam exiguam carnis aduersus spiritum luctam sentiunt, nullūque debitum, pro quo DEO satisfaciunt, aut vitium, quod per ieiunia exhauriant, contraxerunt; vt ergo ieiunia, his positis, non sunt necessaria, ita lex de ieiuniis lata videri possit superuacanea.

SOLVTIO ARGVMENTI V.

NVLLVS vnquam mortalium ad eam vitæ sanctimoniam in hac vita euasit, aut euasurus est quandoque, vt ieiunando vel orando
vel

vel aliud eiusmodi opus præstando proficere non queat: Nam vt eos quispiam progressus in spiritali vita fecerit, vt nullos vnquam carnis stimulos, nullam amplius eiusdem rebellionem sentiat, (id quod citra peculiare priuilegium contingere non solet: Quandoquidem vsque ad cineres fomes & mala libido carni nostræ cohererent: Quare etiam Ecclesia anathematis eos condemnat, qui hominem ad tantam perfectionem in hac vita deuenire posse contendunt, vt amplius proficere non valeat) adhuc ieiunia suum locum obtinerent, & illum quidem iustum.

QVOMODO? dicam paucis. supra prolixè ostensum est, ieiunia non solum valere ad carnalium desideriorum mitigationem, mentisque ad DEVM sublationem; verum etiam ad alia complura æquè atque hæc ipsa ad vitam salutemque vtilia vel necessaria; puta ad gratiæ augmentationem, ad impetrandam plenam à DEO peccatorum remissionem: *Siquidem in multis offendimus omnes, & si dixerimus, quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus, & veritas in nobis non est;* peccata autem & offensæ citra pœnam non expiantur. Tum rursus ad depellendam communem vel priuatam aliquam cladem; ad præstandam debitam Ecclesiæ obedientiam. Nulla enim perfectio est tanta, quæ hominem Christianum à maiorum obedientia eximat. Imò verò quò quisque fuerit perfectior, eò CHRISTI exemplo in omnibus obsequentiorẽ præstare se debet. Tum denique ad aliorum exemplum publicamque ædificationem. Effet enim res pessimi exempli, Ecclesia tota ieiunante nolle se aliorum moribus accommodare.

SED neque indicitur quoque ieiunium eiusmodi remedio indigentibus, (tametsi omnes aliquatenus eo indigeant, vel vt lapsi plenè resurgant, vel certè ne in peccatum aliquod prouant) sed omnibus promiscuè, qui ieiuniorum legem citra graue incommodum obseruare valent. Frustra proinde vitæ perfectio ieiuniorum necessitati opponitur. Sed aiebant; per aliud totum id fieri potest, quod fit per ieiunium. Primò negari istud potest: Sunt enim morbi, qui solo ieiunio sanantur. Deinde vt fieri id possit, non æquè tamen commodè potest, vt fatentur omnes. Postremò de aliis illis, aut lex aliqua ferri debuit, aut nulla omnino; si de aliis ferri debuit, cur non etiam de ieiunio? si autem non debuit, quis sponte vsurpabit? An non seuerè iniuncta vulgò præstantur

Nullus mortalium in hac vita peruenit vnquã ad summũ, hoc est, tantum profecit, quin plus proficere poterit.

Ad nostram; de hæc, in Clem,

1. Ioan. 2.

1. Ioan. 1.

Nulla perfectio est tanta, quæ hominem liberet à maiorum obedientia.

Ieiunium non indicitur tali medicamento egrotantibus, sed omnibus ieiunare valentibus.

stantur negligentissimè? quid ergo fieret si nihil extaret præceptum?

ARGUMENTVM SEXTVM.

QVOD autem ieiunia præsertim diurna, non sint secundùm hominis naturam, id eiusmodi argumentatione probant. Constat naturam nostram post peccatum effectâ esse infirmam & debilem, multisque miseris & morbis obnoxiam. Constat certa nihilominus experientia multos sæpe propter ieiunia in graves ægrotudines incidisse. Constat tandem Ecclesiam, animaduersâ humanæ naturæ imbecillitate, multa temporis lapsu de ieiuniorum rigore remisisse, multosque ab ea lege absoluisse, qui olim religiosè illam obseruabât. Hæc autem clarè ostendunt ieiunium non esse secundùm ieiunantium naturam.

SOLVTIO VI. ARGUMENTI.

ET SI aduersario concedi queat, ieiunium non esse secundùm hominis naturam, vt animal tantùm vita sensûque præditum est: siquidem per ieiunium adimitur aliquid corpori, quod salua temperantiæ lege concedi eidem poterat; Est tamen secundùm hominis naturam vt animal mente & ratione ornatum est. Quandoquidè vt animo & corpore valeas, vel rectius valeas, ratio suadet vt ab iis omnibus abstineas, quæ citra vtriusque offensionem sumere non potes. Nam & bestiarum naturæ ductu, quò melius habeant, abstinent vno tempore à quibusdam, à quibus alio non abstinent. Sed & verè quoque defendi potest, moderatum ieiunium ad vtriusque partis sanitatem & integritatem multum sæpe conferre. Experientia namque compertum est non semel, qui frequenter abstinent agiliores vegetioresque euadere, & diutius nonnunquam viuere, quàm ij, quorum omne studium in vno hoc intendit, vt gulæ ventrique omnem curam cultumque deferant.

ILLVSTRE huius rei exemplum suppeditant, qui diluuium antecesserunt. Nam cum hi carniùm & vini vsum maiorem partem ignorarent, plerique tamen tot annorum hecatontadas vivebant, quot huius ætatis homines decades. Tum patres illi, qui seculo deserto vitam in solitudine transigebant: Quamuis enim ij durissimam vitæ rationem tenerent, in multos tamen annos ætatem producebant. Tum Hebræorum demum populus per deser-

Ieiunium rationali hominis vitæ consentaneum est, animali non semper.

Bestiæ & pecudes naturæ ductu abstinent quandoque à quibusdam, à quibus alias non abstinent.

Mediocris abstinentia producit vitam & conseruat valetudinē.

Diurnæ vitæ cause ante diluuium.

tum oberrans. Siquidē tantisper sanus & incolumis viuebat, dum cœlesti manna & aqua contentus erat: vbi primū verò manna fastidito ad carnes & cæpas Ægyptias anhelare cœpit, cœpit cum variis quoque miseriis & infortuniis confictari, ita vt ex tanta populi multitudine, quæ ex Ægypto egressa fuerat, duo tantum ad promissam terram peruenerint.

SE D quorsum antiquis cōmemorandis immoror? An non in omnium oculis est, qui gulæ ventriq; dediti, in comestationibus & ebrietatibus ætatem conterunt, eos variis subinde morbis, doloribus, & miseriis inuolui? & post longam molestamq; cū morbis confictationem miserè tandem miserum spiritum abiicere? Nam vnde dirns ille articulorum cruciatus, membrorum cōuulsio, capitis vertigo, oris grauiolentia, oculorum lippitudo? Vnde lepræ, morteq; repentine, & alia sexcenta id genus incommoda, nisi ex crapula & gula? An non dici solet: Plures interire crapula & ebrietate quàm gladio? an nō sanitatis matrem sobrietatem appellant antiqui? Ieiunium, scribit Basilius Magnus, est mētis pædagogus, ornamentum senibus, comes viatori, tutus conuictor, mater sanitatis. Nullus ab aqua grauatus est crapula, nullius caput doluit aqua grauatum: nullus alienis pedibus opus habuit in aquæ potu vitam degens, nullius pedes ligati sunt, nullius manus inutiles factæ sunt irrigatæ aqua.

NON multum ab his abscedit illud Hieronymianum; legimus quosdā morbo articulari & podagræ humoribus laborantes, proscriptioe bonorum ad simplicē mensam & pauperes cibos redactos, cōualuisse. Caruerant enim sollicitudine dispensandę domus & epularum largitate, quæ & corpus frangunt & animū. Et paulò ante hunc locum: Multi morbi ex nimia saturitate concitantur, multique impatientiam gulæ vomitu medentur, & quod turpiter ingererunt, turpius egerunt. Hippocrates in Aphorismis docet crassa & obesa corpora, quæ crescendi mensurā impleuerunt, nisi citò ablatione sanguinis minuantur, in paralyfin & pessima morborū genera erūpere, & idcirco necessariā illis esse demptionem.

FACTI huc illud Chrysofomi quoque: Nihil sic iucundum est sicut cibus bene digestus; nihil sic salutem, nihil sic sensuum acumen operatur, nihil sic ægritudinem fugat, sicut moderata refectio: Sufficientia quippe cū nutrimento & sospitatem simul

Luxus innumeros parit morbos.

Homi. 1. de Ieiū.

Sanitatis mater ieiunium.

Aquæ potu vitæ tolerans, alienis pedibus, aut manib; nō indiget.

Hoc notent podagrici.

Podagra inedia & mensæ frugalitate sanatur.

Homi. 29. ad Hebr.

pro-

procreat & voluptatem; abundantia verò morbum facit. Hæc illi de ieiunio & sobrietate sanitatis matre. Quòd igitur Ecclesia indulgentius hoc tempore cum ieiunantibus agit quàm olim, hoc ea de causa non facit, quòd ieiunium valetudini obstat: sed quòd modicum quid à filiis suis obtinere malit, quàm omnino nihil. Nam si nunc tam pauci religiosè ieiunant, cum tanta facta est remissio, quid fieret si Ecclesia antiquum rigorem vrgeret?

Cur Ecclesia indulgentius nunc agat cū ieiunantibus, quàm olim.

ARGVMENTVM SEPTIMVM.

PORRO autem quòd hæc lex ad patriæ consuetudinem non ita multum faciat, ad oculum penè patet. Quàdoquidem id consuetudinarium vel secundum regionis consuetudinem receptum dicitur, quod vel ab omnibus indiscriminatim, vel certè à potiori parte seruetur: atqui ieiunia Ecclesiastica, neque ab omnibus, neque à potiori Christiani populi portione seruantur; sed à paucis, idque tacentibus populique errorem & præuaricationem exemplo suo confirmantibus iis, à quibus ieiunia ortum traxerunt, et sunt Episcopi, Monachi &c.

SOLVTIO VII. ARGVMENTI.

Nulla omnino consuetudo, que per se bona sunt, mala efficere potest, neque quæ natura sua mala sunt, bona.

Legis vinculum rãdiu durat, quãdiu legislator illud cum ratione durare iubet.

MAGNUM esse consuetudinis robur farentur omnes: At non est illud tantum, vt ea efficiat bona & licita, quæ secundum se sunt mala & illicita; vel vice versa, vt ea reddat mala, turpia, vel nefaria, quæ secundum se sunt honesta, hominèque Christiano digna. Quamuis ergo ieiunium generatim acceptum res sit quædam media; attamè vt ad animæ vel corporis salutem est necessarium, sua natura bonum & vtile est, & eius oppositum intrinsecè malum & noxium est, adeoque nulla contraria consuetudine vis eius aboleri potest. Eiusdem rationis est quamdiu absoluti præcepti rationem tenet; etiam si huic vel illi secundum se absolute necessarium non sit; Nam vt maiorum præcepta contemnere vel petulantè iisdem obistere semper est malum, ita eo loco & tempore, & modo illis parère, quo iis parère obligaris, semper est bonum. Tamdiu autem præcepta vim obtinent, adeoque in foro conscientie obligant, quàm diu superior vel legislator absolute & cum ratione vult ea obtinere. Eiusdem enim est figere & fixum ex causa reuellerè. Voluntatem porrò suam legilatores manifestius ostendere

dere non possunt, quàm si legum suarum transgressores publicè puniant, aut veluti præuaricatores publicè obiurgent.

CVM igitur Catholicæ Ecclesiæ Pastores populum fidei suæ commissum, hoc vel illo die ex Ecclesiæ præcepto ieiunandum esse monere soleant; eosque qui indicta ieiunia non seruant non DEI sacerdotem, sed DEVM ipsum, qui per sacerdotem loquitur, contemnere publicè prædicent, & eos tandem, qui indictum ieiunium temerè violarunt, si non publicè, saltem in interno DEI foro puniant, satis planum fit ieiuniorum legem per quorundam malè ieiunantium consuetudinem necdum abrogatam esse. Quòd autem eiusmodi transgressores non publica semper pœna multentur, plures sunt causæ. Primò de eiusmodi transgressione non semper constat. Deinde vt maximè de ea compertum sit, non certò tamen semper constat, neque certò quoque constare potest de transgressione causa. Tandem propter præuarantium multitudinem nimis onerosum foret, còtra omnes iuridicè procedere. In foro tamen interno nemo impunè præceptum hoc violat.

TANDEM si eos, qui indicta ieiunia religiosè obseruant, cum eis conferas, qui non ieiunant vel malè ieiunant, concedi potest non ita multos esse, qui rectè legique conuenienter ieiunent. Veruntamen si ritè ieiunantes secundum se absolutè consideres, multa adhuc hominum millia comperies, qui ieiuniorum legem probè seruant, sed & illi ipsi quoque, qui non plenè obseruant (nam syncerè Catholici aliquam semper illorum partem tuentur) intelligunt perperam & contra legem se agere, optarentque nullum ieiunium indictum esse: quæ omnia arguunt, prauam non ieiunantium vel malè ieiunantium consuetudinem ieiunij legem non sustulisse. Quod si qui inter Ecclesiæ proceres, aut monachos inueniuntur, qui non ieiunant vel malè ieiunant, illi nullam nobis helluandi vel non ieiunandi potestatem faciunt; nouimus enim scriptum esse: *Omnia, quæcunque dixerint vobis, facite: secundum opera autem illorum nolite facere.* Tametsi falsò quoque assertum sit, Episcopos vel Monachos communia Ecclesiæ ieiunia instituisse; non enim illi ea instituerunt, sed Apostoli, proximique eorundem successores.

Cur Ecclesia ieiuniorum legem nò seruantes publicè nò semper puniat.

Multa mortaliù millia ieiunia ab Ecclesia indicta probè adhuc obseruant.

Matth. 23.

s

ARGV.

ARGUMENTVM OCTAVVM.

QVOD autem ieiuniorum lex tempori & loco vniuersè non conueniat, id ex iis, quæ proximè contra hanc legem attulerunt, colligi posse contendunt; aiunt enim: Quod cum natura pugnat, & à communi mortalium consuetudine dissidet, quomodo illud cum tempore, aut loco consentiet? Rursum (& eòdem ferè spectat) si luxus & gula vbique hoc tempore principatum obtinent, vbi, quæso, ieiunium & abstinentia sedem inueniet? Denique negari non potest, quin multis locis ea desint, quibus Quadragesimæ onus tolerari queat; aut certè tã carè hoc tempore ea passim æstimari, vt mediocris fortunæ homines parare non valeant, nedum pauperes.

SOLVTIO ARGUMENTI VIII.

IAM antè ostensum est dilucidè, ieiuniorum legem cum hominum natura bene instituta, aut cum piorum consuetudine non pugnare. Pugnare autem cum Epicuræorum vsu & refractariorum more; verùm illiusmodi hominum consuetudo nequaquam earum est virium, vt legem aliquam firmare, aut infirmare valeat. Quòd si nihil hactenus de ieiunio cautum extaret, nullæq; leges aut consuetudines abstinentiæ à nobis exigerent, profectò nostra hæc tempora & loca, in quibus perpetua bacchanalia obtinēt, nouas ieiuniorum & abstinentiarum leges efflagitarent; nō tantum ob animarum salutem, quæ assidua illa helluatione & perpotatione vehementer offenditur; verùm etiam propter corporum sanitatem, quæ maxima incommoda hinc hauriunt.

CAETERVM quando in eiusdem argumenti patrocinium allegatur, multis locis deesse oleum, pisces, cæteraq; ad obseruandum ieiunium necessaria, nihil, quod alicuius momenti sit, allegatur. Nam passim vel hæc ipsa, vel alia his cognata comperiuntur, quæ etsi specie vel toto quoque genere ab illis dissident, Ecclesia tamen in aliorum locum clementer indulget. Sed & nusquam quoque desunt olera, legumina aliáque id genus complura, quibus solis ferè ieiuniorum tempore utebatur primitiua Ecclesia, & in hodiernum vsque diem vti feruntur ij omnes, qui ieiuniis dant operam in Armenia & Græcia. Quòd si pauperes manuum labore vitam

Si ante hæc nulla ieiunia fuissent indicta ob animarum & corporum salutem, hoc tempore indici deberent.

Vsus leguminum frequens, in primitiua Ecclesia & Græcia ieiuniorum tempore.

vitam tolerant, vel alij quicumq; ad ieiunium necessaria parare non possunt, faciant quod possunt: Nō enim tenentur ad oppidō difficilia, nedum ad impossibilia: si qui, inquam, sunt, qui ieiunare & artem simul, quam ad alendam familiam tractare debent, tractare nequeunt, causa superiori indicata, ne ieiunēt; sed vel orent, vel aliud pium opus obeant. Verū vsu interdum venire solet, his p̄sertim locis, vt desint, quę ad ieiunium sunt necessaria, nec desint tamen, quę ad luxum & vanitatē fouendam sunt opportuna.

ARGVMENTVM NONVM CVM
eiusdem solutione.

IEIUNIORVM legem nō esse manifestam ex vario ieiunantium & ieiuniorum ritu inferunt. Si enim, inquit, lex hęc esset plana, idem seruaretur vbiq; & semper. Verū hęc collectio non est necessaria, neque ad infringendam ieiuniorum legem valida. Nam etsi in diuersis regnis vel prouinciis diuersus existeret queat ieiunandi ritus, in eadem tamen dicecesi, vel certē in eadem ciuitate non existit diuersus sed vnus toti populo communis. Quilibet autem, nisi DEVM, eosq; quibus cum versatur, offendere velit, eum ieiunandi modum seruare debet, quem obseruant viri sanctiores loci, in quo ætatem agit, etiam si hic modus cum primo ieiuniorum instituto, vel cum communi Ecclesię consuetudine per omnia non conueniat.

In ieiuniorum obseruatione quilibet se accommodare debet laudatę consuetudini loci, in quo versatur.

ARGVMENTVM DECIMVM
& postremum.

IEIUNIORVM porro legem ob priuatum commodum primō conscriptam apertē dicere nō audent, tamen si qui impudentiores apud illos sunt, hoc quoq; interdum effutiant, interim legis huius exactores, hoc est, modernos Pontifices & Episcopos in ius vocāt; asserunt enim vna hac lege auctoritatē suā arroganter venditare, commodaq; non vulgaria ex legis huius relaxatione aucupari.

SOLVTIO DECIMI ET POSTREMI Argumenti.

PIAM, sanctam, & rectam eorum fuisse mentem & voluntatem, qui primō ieiunia indixerunt, nec aliud quicquam spectasse, quam

Quales fuerint,
& quis eorum scopus
exciterit, qui
primò ieiunia in
dixerunt,

quàm DEI gloriam & animarum salutem apud eos, qui de Ecclesia Catholica rectè sentiunt, extra controuersiam est. Nam si hi Apostoli vniuersè non fuere (nam præcipuorum auctores extitisse ex illorum Canonibus & Constitutionibus ostensum est iam antè) fuerunt certè proximi eorundem successores. Hos autem omnes non solum illustri sanctimonia commendat, sed immortalis quoque martyrij palma condecorat. Quare piaculum est non leue ea de sanctissimis viris euomere, quæ ne de vulgari quidem homine citra temeritatem suspicari liceret; puta lucri aut auctoritatis ostentandæ gratia hanc vel aliam quamcunque legem tulisse. Quomodo credi queat eos sæculi huius gratiam quæsiuisse, aut pecuniæ lucra consecutos esse, qui vt CHRISTVM lucri facerent, omnia quisquiliarum & stercoreum loco habebant? vnumque hoc grande lucrum ducebant, si quid pro CHRISTI nomine preferendum se obtulisset?

QVOD si qui Ecclesiarum rectores, qui hos postea consecuti sunt, quosdam quos iustam causam habere iudicabant, ab hac lege absoluerunt, vel etiam nunc absoluunt, & ieiunij loco aliquam pecuniarum eleemosynam iniungunt, aut aliquando iniunxerunt, non ob id statim veluti qui sua potestate abutantur, condemnandi sunt. Est enim in Ecclesia receptissimum iis, qui ieiuniorum onus ferre non possunt, ieiuniorum vice eleemosynam, aut preces, aut aliquod aliud pium & religiosum opus indicare. Verùm si qui essent, qui eiusmodi dispensationibus, non DEI gloriam, aut animarum salutem, sed proprium quæstum & gloriam quærerent, illos vtique nemo bonus probaret, nec vllò quoque iusto titulo probare posset, quin omnes potiùs inter dissipatores bonarumque legum euersores eiusmodi homines censerent.

QVÆ hæcenus explicata sunt, ea perspicuè ostendunt, legem de ieiunio latam, iustam, honestam, vtilem, cæterisque omnibus bonæ legis conditionibus ornatam esse, atque ideo præuaricantium multitudinem non obstante, robur suum inconcussum etiamnum obtinere; Omnesque adeo, qui citra iustam causam illam præuaricantur, certam noxam pœnæque reatum sibi asciscere. Superest vt nonnulla de iis in disputationem proponamus, qui ex hac ieiuniorum lege eximuntur.